

Warszawa, 18 grudnia 2025 r.

Krzysztof Gawkowski
Wicepremier, Minister Cyfryzacji

Ministerstwo Cyfryzacji
ul. Królewska 27
00-060 Warszawa

Marcin Kierwiński
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Petycja

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2018 poz. 870) w imieniu organizacji pozarządowej Stowarzyszenie Amnesty International działającej w celu ochrony praw człowieka, wnoszę petycję w interesie publicznym o podjęcie działania w postaci:

1. Określenia w drodze rozporządzenia na podstawie art. 33 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego wzoru, w tym w postaci elektronicznej, aktu małżeństwa w taki sposób, aby umożliwiał w rubrykach zawierających dane współmałżonków wprowadzenie danych osób tej samej płci oraz konsekwentne dostosowanie systemu informatycznego, umożliwiające przeprowadzenie czynności materialno-technicznych transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa zawartego w państwie Unii Europejskiej przez osoby tej samej płci, tym samym wykonując wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2025 wydanego w sprawie o sygn. C-713/23.

Jednocześnie wyrażam zgodę na ujawnienie danych Amnesty International jako podmiotu wnoszącego petycję na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego.

Uzasadnienie

Pary jedнопłciowe wciąż żyją w Polsce bez jakiejkolwiek ochrony prawnej, którą dawałby im możliwość sformalizowania związku, co stoi w oczywistej sprzeczności z Konstytucją RP i wiążącym Polskę prawem międzynarodowym. Brak rozwiązań w zakresie dostępności instytucji małżeństwa dla osób nieheteronormatywnych, ani żadnej innej formy prawnego rozpoznania ich bliskich relacji, nie tylko narusza podstawowe prawo społeczności LGBTQ+ do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, ale też prowadzi do prawnej niepewności osób, które zawarły małżeństwa za granicą, a w Polsce zmuszone są funkcjonować jak obce sobie osoby.

W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2025, sygn. C-713/23, wydanego w trybie prejudycjalnym na wniosek Naczelnego Sądu Administracyjnego podjęto tematykę odmowy przez polskie organy uznania małżeństw jedнопłciowych zawartych za granicą w drodze transkrypcji, czyli jedyne go środka jaki takie uznanie umożliwia. Trybunał jednoznacznie uznał, że uregulowania państwa członkowskiego które ze względu na to, iż prawo tego państwa członkowskiego nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, nie zezwalają na uznanie małżeństwa legalnie zawartego przez dwóch mających tę samą płć obywateli wspomnianego państwa członkowskiego w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, w którym rozwinęli oni lub umocnili życie rodzinne stoją w sprzeczności z art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, odczytywanymi w świetle art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie po raz kolejny pokazuje, że Polska nie ustanawiając żadnych ram prawnych umożliwiających prawne uznanie i ochronę par osób tej samej płci narusza podstawowe prawa człowieka. Wcześniej już czterokrotnie wskazywał na to Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyrokach wydanych 12 grudnia 2023 r. w sprawie *Przybyszewska i inni przeciwko Polsce*, skargi nr 11454/17 i in., 19 września 2024 r. w sprawie *Formela i inni przeciwko Polsce*, skargi nr 58828/12 i in., 27 lutego 2025 r. w sprawie *Szypuła i inni przeciwko Polsce*, skargi nr 78030/14 oraz 23669/16 oraz 24 kwietnia 2025 r. w sprawie *Andersen przeciwko Polsce*, skarga 53662/20. W ostatniej z tych spraw ETPCZ również rozpoznawał sprawę pary jedнопłciowej, której małżeństwo zawarte za granicą nie mogło być uznane, ze względu na niewywiązanie się przez Polskę z pozytywnego

obowiązku zapewnienia im uznania i ochrony i stwierdził naruszenie prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego. ETPCz stwierdził, że w obliczu braku oficjalnego uznania i pomimo pewnych pozytywnych zmian w orzecznictwie w tej dziedzinie, partnerzy tej samej płci nie są w stanie regulować w Polsce podstawowych aspektów swojego życia, np. dotyczących własności, alimentów, opodatkowania i dziedziczenia, jako oficjalnie uznana para.

Na gruncie międzynarodowego prawa praw człowieka nie ma żadnych wątpliwości, że Polska jest zobowiązana do zapewnienia parom jedнопłciowym prawnego rozpoznania. W ocenie Amnesty International, aby ten obowiązek mógł zostać w pełni wykonany, zgodnie z zasadą niedyskryminacji, każdej osobie, bez względu na jej orientację seksualną powinno zostać zapewnione prawo do zawarcia małżeństwa. W świetle najnowszego wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest też oczywiste, że w sytuacji braku takich uregulowań Polska musi dokonywać transkrypcji aktów małżeństwa par jedнопłciowych, jako że jest to jedyny przewidziany przez polskie prawo środek pozwalający na faktyczne uznanie przez organy administracyjne małżeństwa zawartego za granicą. Jak zaznaczył Trybunał, o ile państwa członkowskie dysponują zakresem uznania w odniesieniu do sposobów uznawania małżeństw zawartych przez obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, o tyle brak sposobu uznawania równoważnego z tym przyznanym parom osób odmiennej płci stanowi dyskryminację ze względu na orientację seksualną. Co istotne, jest konieczne, aby sposoby uznania małżeństwa te nie czyniły niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym wykonywania praw przyznanych w art. 21 TFUE.

Warto w tym miejscu podkreślić, że odnosząc się do argumentacji polskich urzędów jakoby transkrypcja w tym wypadku była sprzeczna z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP, a mianowicie obowiązkiem ochrony małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny ustanowionym w art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunał przypominał, że pojęcie „porządku publicznego” jako uzasadnienie odstępstwa od podstawowej swobody powinno być interpretowane w sposób wąski, tak aby jego zasięg nie był określany jednostronnie przez każde państwo członkowskie bez kontroli ze strony instytucji Unii. Z samej jednak normy zawartej w art. 18 Konstytucji ani jej umiejscowienia, nie wynika żaden zakaz przyznawania prawnej ochrony związkom konkurencyjnym czy alternatywnym do małżeństwa kobiety i mężczyzny, na co wskazywali chociażby Ewa Łętowska i Jan Woleński w artykule *Instytucjonalizacja związków partnerskich a Konstytucja RP z 1997 r.* opublikowanym na łamach Państwa i Prawa, a następnie wielokrotnie cytowanym, także w orzecznictwie sądowym.

Artykuł 260 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zobowiązuje Państwo Członkowskie do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału. Dokonywanie transkrypcji aktów małżeństwa zgodnie z treścią wyroku C-713/23 natrafia jednak na techniczną przeszkodę w postaci niedostosowanego wzoru aktu małżeństwa oraz systemu informatycznego, które uniemożliwiają wpisanie w rubrykach zawierających dane małżonków osób tej samej płci. Wobec powyższego Polska, w tym wypadku zgodnie z delegacją ustawową działając poprzez ministra właściwego do spraw informatyzacji, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, powinna dokonać takich zmian wzorów, które na poziomie technicznym udostępnią transkrypcję aktów małżeństwa dla małżonków tej samej płci i tym samym pozwolą na wykonywanie orzeczenia TSUE. Nieskomplikowana zmiana, które może zostać wprowadzona na poziomie rozporządzenia, przybliży Polskę do standardu ochrony praw człowieka wyznaczonego przez europejskie trybunały, pozwoli na wykonanie wyroku C-713/23 i wyeliminuje dyskryminującą praktykę, w której sytuacja prawna osób, które *de facto* łączy małżeństwo, jest kształtowana odmiennie na gruncie prawa obcego i polskiego.

Przyglądając się jednocześnie wypowiedziom członków Rządu, sugerującym jakoby transkrypcje aktów małżeństwa par jedнопłciowych miały być dokonywane po zbadaniu „czy było to małżeństwo weekendowe, w tym sensie, że [małżonkowie tej samej płci] pojechali na weekend i zawarli związek małżeński i wrócili, czy też były to osoby, które od dłuższego czasu przebywają za granicą tam, gdzie prawo pozwala na takie związki” [Minister Sprawiedliwości Waldemar Żurek w audycji Poranek Radia TOK FM, 15.12.2025], trzeba zaznaczyć, że takie rozwiązanie nie tylko prowadziłoby do absurdu wyznaczania okresu jaki miałyby pozwalać na umocnienie więzi za granicą i rodziłoby szereg problemów dowodowych, ale przede wszystkim w dalszym ciągu stanowiłoby dyskryminację ze względu na orientację seksualną w sytuacji kiedy na pary różnopłciowe nie są nakładane takie same ograniczenia, a więc stałoby w sprzeczności z wartościami leżącymi u podstaw wyroku TSUE. Postulowane zmiany nie mogą być więc uzależniane od żadnych dodatkowych wymogów i powinny wprost zmierzać do umożliwienia dokonania czynności materialno-technicznej jaką jest transkrypcja aktu małżeństwa.

Na marginesie warto zaznaczyć, że odpowiedzi na wyzwania jakie stawia przed Polską wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie przynosi także proponowana ustawa o statusie osoby najbliższej w związku i umowie o wspólnym pożyciu. Jak wskazywał Trybunał, ryzyko w sferze prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, jakie związane jest z brakiem uznania małżeństwa osób tej samej płci,

związane jest z brakiem możliwości powoływania się na swój stan małżeński, który niemniej jednak został legalnie ustanowiony w przyjmującym państwie członkowskim. Rządowy projekt ustawy, która miałaby nadawać pewne uprawnienia socjalne na równych zasadach parom osób tej samej płci, w samym swoim założeniu ma nie wpływać na stan cywilny osób zawierających umowę o wspólnym pożyciu, a ich relacja ma być sprowadzona do zobowiązania łączącego strony kontraktu. Dlatego też środki zmierzające do umożliwienia transkrypcji aktów małżeństwa par jedнопłciowych powinny być podejmowane niezwłocznie, niezależnie od toczących się prac legislacyjnych.

Zatem jak wskazano na wstępie, Amnesty International rekomendując przy tym, aby co do zasady zarówno alternatywne instytucje prawa rodzinnego jak i prawo do zawarcia małżeństwa były zapewnione każdej osobie, bez względu na jej orientację seksualną, postuluje zmiany na poziomie określenia wzoru aktu małżeństwa i dostosowania systemu informatycznego, które pozwolą na transkrypcję zagranicznych aktów małżeństwa zawartych w państwie Unii Europejskiej przez osoby tej samej płci i tym samym podjęcie środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2025 wydanego w sprawie o sygn. C-713/23.

Anna Błaszczak-Banasiak

Dyrektorka Stowarzyszenia
Amnesty International

